

Prijelazi iz vrtića u osnovnu školu

Hohnjec, Eva

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:032452>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-14**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
Čakovec

EVA HOHNJEC
ZAVRŠNI RAD
PRIJELAZI IZ VRTIĆA U OSNOVNU ŠKOLU

Čakovec, rujan 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
Čakovec

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Eva Hohnjec

TEMA ZAVRŠNOG RADA: Prijelazi iz vrtića u osnovnu školu

MENTOR: doc. dr.sc. Adrijana Višnjić Jevtić

Čakovec, rujan 2020.

Zahvala

Želim se zahvaliti svojoj mentorici doc. dr. sc. Adrijani Višnjić Jevtić kao i svim profesorima na prenesenom znanju i iskustvu koje ste mi prenijeli tijekom studija.

Veliko hvala mojim roditeljima, Gordani i Dejanu za svu emocionalnu podršku tokom života, na svim savjetima i usmjeravanju ka cilju. Bez vas i vaše podrške ne bih bila to što jesam.

Isto tako, veliko hvala mom bratu Ivanu koji je moje djetinjstvo obogatio za brojna iskustva i podupirao je svaku moju odluku koja je dovela do ostvarenja zadanog cilja.

Hvala jednom posebnom K.K. na vjerovanju u moj uspjeh čak i onda kada ja nisam bila sigurna u njega.

Sadržaj

Sažetak	6
1. UVOD	7
2. USTANOVE RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA	8
2.1. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje	8
2.2. Kurikulum dječjeg vrtića	9
2.2.1. Planiranje i oblikovanje kurikuluma vrtića	10
3. ŠKOLA.....	11
3.1. Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje.....	11
4. PRIJELAZ IZ DJEČJEG VRTIĆA U OSNOVNU ŠKOLU	14
4.1. Modeli odnosa dječjeg vrtića i osnovne škole.....	15
4.1.1. Dijete spremno za školu	15
4.1.2. Škola spremna za dijete.....	15
4.1.3. Partnerski odnos	16
4.1.4. Susret različitih pedagogija	16
5. PRIPREMA DJETETA ZA ŠKOLU	17
5.1. Radni prostor	17
5.2. Što roditelji mogu učiniti?	18
5.3. Izazovi odrastanja	18
6. AKTIVNOSTI KOJE MOGU OLAKŠATI PRELAZAK IZ VRTIĆA U ŠKOLU – TEORIJA U PRAKSI.....	19
6.1. Razvoj predčitalačkih vještina.....	19
6.1.1. Uhvati riječ	19
6.1.2. Upari prvo slovo sa slikom.....	20
6.1.3 Upari zadnje slovo sa slikom	20
6.2. Razvoj predpisalačkih vještina	20

6.3. Razvoj matematičkih koncepata	21
6.3.1. Igra školice	21
6.3.2. Igra tržnice/dućana	21
7. VAŽNOST PRAĆENJA DJETETA TOKOM NJEGOVOG PUTA U ODGOJNO – OBRAZOVNOM PROCESU	23
8. PROGRAM PREDŠKOLE	25
8.1. Kurikulum predškole	26
9. ZAKLJUČAK	28
LITERATURA	29
Kratka biografija	31
IZJAVA O SAMOSTALNOSTI RADA	32
Izjava o javnoj objavi rada	33

Sažetak

Tema ovog rada prijelazi su iz vrtića u osnovnu školu, što su izazovi djetetu kao i roditelju koji se nalaze u toj situaciji. Mnogi su se znanstvenici bavili pitanjem kako olakšati novonastalu situaciju te kako bi proces prelaska bio što prilagođeniji djetetu i njegovim potrebama. U ovom izazovu ponajviše se dokazuje koliko je važna suradnja između roditelja i odgojitelja, ali i između vrtića i škole. U radu je izneseno nekoliko ideja koje bi olakšale djetetov prijelaz iz jednog sustava u drugi, ali i pedagoška načela, položaj djeteta te uloga odgojitelja. Tijekom procesa prelaska nužni su koncepti koji djetetu omogućuju cjelovit rast i razvoj u poticajnoj okolini kako bi se ono osjećalo slobodno i ostvareno, što je preduvjet sretnog odrastanja.

Ključne riječi: dijete, prelazak, vrtić, osnovna škola, suradnja

Summary

The topic of this paper is the transition from kindergarten to primary school, which presents challenges for the child as well as for the parent in this situation. Many scholars have been concerned with how to ease the new situation and make the transition process more suited to the child and his or her needs. In this challenge, the most important is the importance of cooperation between parents and educators, but also between kindergarten and school. The paper presents several ideas that would facilitate a child's transition from one system to another, as well as pedagogical principles, the position of the child and the role of an educator. During the transition process, concepts are needed that allow a child to grow and develop fully in a supportive environment in order to feel free and fulfilled, which is a prerequisite for a happy growing up.

Key words: kid, transition, kindergarten, primary school, cooperation

1. UVOD

Tema ovog završnog rada prijelazi su iz vrtića u osnovnu školu. Uz sam pojam prijelaza, definiraju se pojmovi ustanove ranog i predškolskog odgoja, škole, ali se i radi osvrta na aktivnosti koje olakšavaju prijelaz iz jedne ustanove u drugu.

Prema zakonu o osnovnom odgoju i obrazovanju osnovnoškolsko je obrazovanje obavezno za svu djecu od 7 do 15 godina. Iznimno, prema prijedlogu roditelja i uz odobrenje komisije, dijete se može upisati u školu godinu dana ranije, odnosno godinu dana kasnije uz suglasnost roditelja, nadležne zdravstvene ustanove ili posebne komisije, ako se utvrdi da dijete nije spremno za polazak u školu.

Sam sustav predškolskog odgoja i obrazovanja iznimno je važan. U ovaj sustav ulaze djeca do sedme godine života, točnije djeca do polaska u školu. Za djecu koja nisu uključena u sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, obavezan je program pripreme djece za osnovnu školu. Ovaj se program realizira unutar ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u trajanju od godine dana pred polazak u školu.

Prema Muelleu (2013) riječ vrtić je složenica nastala od riječi kinder – dijete i garten – vrt te on djecu opisuje kao biljke, a odgojitelje kao vrtlare koji omogućuju djetetu da postane cjelovito biće. Kroz alternativne se pedagogije također propagiraju prilagodbe procesa učenja gdje odgojitelj i dijete uče jedno od drugog.

2. USTANOVE RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Prema članku 2., stavku 2 Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (2018), dječji se vrtić definira kao predškolska ustanova (sa ili bez produžnica) u kojoj se provode organizirani oblici izvanobiteljskog odgojno – obrazovnog rad, njege i skrbi o djeci predškolske dobi.

Prema Falamić (2009), vrtić je prvo socijalno okruženje u kojem dijete ima priliku promatrati sebe kao dio zajednice u kojoj mora uspostavljati odnose s drugima bez potpore svoje obitelji. Također, autorica navodi kako vrtić predstavlja vrlo primjeren pedagoški kontekst u kojem djeca uče sebe promatrati kao dio zajednice.

Vujčić (2010) piše kako je odgojno obrazovna ustanova mjesto kulture, „laboratorij kulture“, mjesto gdje se i osobna i kolektivna kultura razvija pod utjecajem politike, društva i vrijednosti konteksta. Stoga, postoji temeljni dokument prema kojem se organizira rad unutar ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, a to je Nacionalni je kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje iz 2014. godine. No, s obzirom na specifičnost okruženja i rada svake odgojno – obrazovne ustanove, svaka odgojno – obrazovna ustanova obavezna je donijeti kurikulum dječjeg vrtića koji osigurava provođenje Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

2.1. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) je službeni dokument propisan u Republici Hrvatskoj koji sadrži temeljne vrijednosti odgoja i obrazovanja djece rane i predškolske dobi. Dokument određuje sve bitne kurikularne sastavnice koje se trebaju odražavati na cjelokupnu organizaciju i provođenje odgojno-obrazovnoga rada u svim vrtićima u Republici Hrvatskoj (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014).

Nacionalni je kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje baziran na već postojećim dokumentima, no također i polazi od primjera dobre prakse i znanstvenih studija.

Glavna načela kojima se vodi Nacionalni kurikulum rani i predškolski odgoj i obrazovanje su:

- Fleksibilnost odgojno – obrazovnog procesa u vrtiću koje omogućuje poštivanje svih prava pojedinca te osigurava zadovoljenje specifičnih potreba
- Partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom kako bi se postigao cjelovit razvoj djeteta
- Osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju podrazumijeva suradnju vrtića i škole, ali i osobni i profesionalni rast i razvoj u smislu cjeloživotnog učenja

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje promiče planiranje i djelovanje i obrazovanja utemeljenog na vrijednostima koje bi iz perspektive povijesti, kulture, suvremenih događaja i projekcija budućnosti trebale unaprjeđivati intelektualni, društveni, moralni, duhovni i motorički razvoj djece, a to su:

- znanje
- identitet
- humanizam i tolerancija
- odgovornost
- autonomija
- kreativnost

Uzevši u obzir kompleksnost Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, podrazumijeva se da iz navedenog proizlazi više ciljeva. Najvažniji su ciljevi osiguravanje dobrobiti za dijete te cjelovit razvoj, odgoj i učenje djeteta te razvoj kompetencija.

2.2. Kurikulum dječjeg vrtića

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), kurikulum dječjeg vrtića je odgojno-obrazovna koncepcija koja se zajednički razvija, tj. sukonstruira u određenom vrtiću i koja korespondira s kvalitetom uvjeta za življenje i odgoj djece u njemu.

Kurikulum vrtića predstavlja implemetaciju tj. način provedbe Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u pojedinom vrtiću s obzirom na njegove posebnosti. Kurikulum vrtića u svakoj ustanovi oblikuje se s obzirom na specifičan kontekst tj. njezinu kulturu te kulturu i tradiciju okruženja u kojem se ustanova nalazi.

Ostvarivanje kvalitetnog kurikuluma vrtića podrazumijeva stvaranje odgovarajućih organizacijskih uvjeta koji se temelje na suvremenom shvaćanju djeteta tj. shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića, kao istraživača i aktivnog stvaratelja znanja, kao socijalnog subjekta sa

specifičnim potrebama, pravima i kulturom, kao aktivnoga građanina zajednice te kao kreativnog bića sa specifičnim stvaralačkim i izražajnim potencijalima.

2.2.1. Planiranje i oblikovanje kurikuluma vrtića

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), u planiranju kurikuluma posebno je važno pažljivo praćenje, promatranje i razumijevanje djece, kao i dokumentiranje njihovih aktivnosti.

Dokumentiranje podrazumijeva sustavno prikupljanje dokumentacije koja omogućuje bolje razumijevanje djeteta.

Planiranje kurikuluma temelji se na kvalitetnoj komunikaciji i profesionalnoj suradnji odgojitelja i drugih stručnih djelatnika vrtića.

3. ŠKOLA

Škola je institucija u kojoj se ostvaruju ciljevi odgoja i obrazovanja na planski i sustavan način. Škola ostvaruje društvene i odgojno-obrazovne zadaće posredstvom temeljnih funkcija. Prema Nacionalnom kurikulumu za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje (2017) svaka škola je jedinstvena organizacija s različitim i specifičnim obilježjima, uvjetima rada i okruženjem te je kao takva suočena sa stalnim promjenama u društvenome kontekstu i s napretkom znanosti i tehnologije.

3.1. Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje

U okvir nacionalnog kurikuluma ulaze Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje (2017), Nacionalni kurikulum za gimnazijsko obrazovanje (2017), Nacionalni kurikulum za strukovno obrazovanje (2017) te Nacionalni kurikulum za umjetničko obrazovanje (2017).

S obzirom na temu, u ovom radu govorit će se o Nacionalnom kurikulumu za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje (2017). Ciljevi su cjelovit i uravnotežen razvoj svih potencijala učenika, osposobljavanje učenika za nastavak obrazovanja i cjeloživotno učenje, odnos učenika s drugima utemeljen na suradnji i međusobnome uvažavanju te aktivno i odgovorno sudjelovanje učenika u životu zajednice.

Kao što je prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) dijete aktivni sudionik odgojno – obrazovnog procesa, tako je i prema Nacionalnom kurikulumu za osnovnoškolsko obrazovanje (2017) dijete aktivni sudionik u procesu učenja, kako bi nastavni sadržaj moglo povezati za životnim iskustvima, naučilo kritički razmišljati te na kraju primijeniti naučeno. Dijete je individua kojoj je učitelj dužan pristupiti na način koji mu odgovara, uvažavajući njegove različitosti i mogućnosti kako bi ono moglo doći do zajedničkog cilja, a to je primjena znanja.

Ciklusi odgojno-obrazovnoga sustava su odgojno-obrazovna razvojna razdoblja učenika koja obuhvaćaju nekoliko godina školovanja tijekom određene odgojno-obrazovne razine. Odgojno-obrazovni ciklusi uvažavaju učenikove razvojne faze i imaju zajedničke odgojno - obrazovne ciljeve, odnosno očekivanja što sve učenik treba postići u određenome razvojnom ciklusu. Osnovnoškolski odgoj i obrazovanje traje osam godina, a dijeli se na tri odgojno - obrazovna ciklusa, pri čemu je u prvi ciklus uključeno i obvezno predškolsko obrazovanje koje se provodi u skladu s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Ciklusi osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja podijeljeni su na taj način kako

bi se učenicima olakšala prilagodba na zahtjeve odgojno-obrazovnog sustava u skladu s njihovom razvojnom dobi. Naime, u dobi kad učenici polaze u školu (6 - 7 godina), te u dobi kad prelaze iz razredne u predmetnu nastavu (10 - 11 godina), dolazi do značajnoga razvoja sposobnosti koje učenicima omogućavaju da svladaju sve veće zahtjeve koji se pred njih postavljaju. Međutim, razvoj svih učenika nije i ne može biti u potpunosti vremenski usklađen. Također se učenici razlikuju i u svojim mogućnostima prilagodbe na nove zahtjeve. Zbog svega toga neki se učenici susreću s problemima prilagodbe u razdoblju polaska u školu te prelaska iz 4. u 5. razred. Planiranjem odgojno-obrazovnog sustava na predloženi način uskladit će se očekivanja koja se pred djecu stavljaju u predškolskome razdoblju i u prvim razredima osnovne škole, ali i očekivanja prije i poslije prijelaza učenika iz razredne u predmetnu nastavu, što bi te prijelaze trebalo učiniti jednostavnijim i lakšim i za učenike i za učitelje.

U prvi se ciklus svrstavaju predškola, prvi i drugi razred. Naglasak u prvome ciklusu jest na prilagodbi učenika na školski sustav. U ovome razdoblju učenici stječu temeljna znanja i vještine, kako ona vezana uz sadržaje (računanje, čitanje, pisanje...) i strategije učenja, tako i ona vezana uz komunikaciju te suradnju. Da bi se u trenutku polaska u školu svim učenicima osigurale jednake odgojno-obrazovne mogućnosti i olakšala prilagodba na školski sustav, važno je uspostaviti partnerstvo između predškolskoga i osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja.

U drugi ciklus ulaze treći, četvrti i peti razred. Naglasak je u drugome ciklusu na podršci učenicima u razvoju odgovornosti i samostalnosti u učenju, što je neophodno za uspješan prelazak iz razredne u predmetnu nastavu. U ovome razdoblju učenici u pravilu imaju dobro razvijenu sposobnost logičkoga mišljenja o konkretnim sadržajima, a započinje i razvoj njihova apstraktnog mišljenja. Poseban cilj ovoga ciklusa jest učenike upoznati s upotrebom apstraktnih reprezentacija u stjecanju i uporabi znanja kako bi se stekli preduvjeti za razvoj i primjenu apstraktnoga načina mišljenja u različitim područjima učenja.

Treći ciklus čine šesti, sedmi i osmi razred. Naglasak je u trećemu ciklusu na usvajanju temeljnih kompetencija potrebnih za nastavak obrazovanja i svakodnevni život, ali i za usmjeravanje prema budućemu smjeru obrazovanja. U ovome razdoblju kod učenika u pravilu dolazi do intenzivnoga razvoja sposobnosti apstraktnoga mišljenja kojim se oni uče koristiti pri stjecanju i uporabi znanja u svim područjima učenja. Moguće je razumijevanje sve složenijih sadržaja pa se i broj predmeta povećava. Učenici sve više pokazuju samostalnost u

donošenju odluka, ali uz usmjeravanje učitelja, roditelja ili drugih stručnjaka uključenih u odgojno-obrazovni proces (Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje, 2017).

U Nacionalnom kurikulumu za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje (2017) govori se i o sadržajima učenja i poučavanja, ali i o organizaciji rada – nastavnom planu, kurikulumu škole, organizaciji vremena. Također govori se i o načelima vrednovanja, koje je drugačije nego u vrtićkoj dobi djece, pa tako djeca u osnovnoj školi teže najvišoj brojčanoj ocjeni koja vrednuje njihov rad, iako i učitelji provode praćenje djeteta te bilježi njegov napredak kroz vrijeme.

4. PRIJELAZ IZ DJEČJEG VRTIĆA U OSNOVNU ŠKOLU

Prijelaz iz dječjeg vrtića u osnovnu školu tumači se kao proces promjene odgojno-obrazovnog okruženja. Podrazumijeva promjene identiteta djece, odnosa dionika procesa, strategija i oblika učenja, konteksta i svrhovitosti dječje igre, promjenu uloge obitelji i, gotovo u pravilu, povećanje i intenziviranje zahtjeva prema djeci uz istodobno smanjenje dječje autonomije pri odlučivanju o dnevnim aktivnostima. Može doprinijeti razvoju samopouzdanja i početnim akademskim postignućima (Visković, 2018).

Somolanji Tokić (2018) piše kako u Republici Hrvatskoj do 2014. nije postojao formalni dokument koji bi odgojno – obrazovnim institucijama dao smjernice o uspješnoj prijelaznoj praksi. Navedeno je kako nije postojala jasna strategija, a time nisu postojali ni definirani ciljevi koji se trebaju ostvariti u procesu prelaska.

Neosporno je kako je prijelaz iz vrtića u školu stresan trenutak popraćen snažnim emocijama, stoga je bitno postepeno prilagođavati na ono što ga očekuje. Prilagodba na prijelaz iz dječjeg vrtića u osnovnu školu započinje programom predškole u kojem se od djece očekuje veća autonomnost i povećanje koncentracije pri rješavanju zadataka. Nadalje, individualni pristup djetetu nužan je kako bi ono čim lakše prihvatilo promjenu okoline i prihvatilo novu ulogu u svom životu – ulogu učenika.

Prema Somolanji Tokić (2018) Okvir nacionalnog kurikulumu (koji čini temelj i NKOO-a) pretpostavlja načela učenja i poučavanja koja su u skladu s oba kurikulumu - uvažavanje individualnih razlika, aktivna uloga djece, svrhovitost i povezanost sa životnim iskustvima, poticanje složenijih oblika mišljenja, poticanje suradnje, međusobna povezanost iskustava učenja i povezanost s prethodnim znanjima i iskustvima, te i motivirajuća i izazovna iskustva. Međutim, u NKOO-u nije spomenuto niti detaljno razrađeno na koji način ostvariti suradnju s dječjim vrtićem, osigurati djetetu odgojno-obrazovni kontinuitet, niti pratiti dijete i njegov razvoj tijekom tog prijelaznog razdoblja. Naglašeno je jedino da učitelji imaju potrebnu autonomiju pri organizaciji odgojno-obrazovnoga rada kako bi se učenici postupno prilagodili osnovnoj školi kao i da u prvom odgojno - obrazovnom ciklusu prevladava fleksibilna struktura vremena. Iako se prvi ciklus nadovezuje na kurikulum predškole, postoji opravdani strah da će nedostatak jasnih smjernica u NKOO-u dovesti do različitog shvaćanja polaska djeteta u osnovnu školu, a samim time i različite prakse koja će odstupati od predloženih vrijednosti i načela. Takvo preklapanje dvaju sustava, ali temeljeno na različitim

vrijednostima i načelima, poziva na promišljanje o njihovim međusobnim odnosima i potencijalima.

4.1. Modeli odnosa dječjeg vrtića i osnovne škole

Odvojenost ranog i predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja dovelo je do prepoznavanja nekoliko mogućih modela odnosa. Odnos je definiran kao položaj jedne varijable naspram druge. U literaturi najčešće se spominju četiri osnovna modela odnosa koji se određuju u odnosu osnovne škole na dijete, obitelj ili dječji vrtić. Tu se prepoznaju odnosi u kojima je dijete spremno za osnovnu školu, škola spremna za dijete, partnerski odnos i sukonstrukcija kurikulumu (Somolanji Tokić, 2018).

4.1.1. Dijete spremno za školu

Somolanji Tokić (2018) navodi kako u ovom modelu škola zauzima odnos koji je dominantan kako bi odredila je li ili nije dijete spremno za školu, postavljanjem kriterija koje ono mora ispuniti da bi je moglo upisati. Ovaj je model prihvaćen u većini zemalja, a pri njemu se utvrđuje samo ispunjava li dijete određeni kriterij ili ne, ne sagledavajući cjelokupan kontekst sazrijevanja tog djeteta. Prema ovom je modelu prijelaz samo jedan trenutak djetetova života, te da bi ga ono moglo iskusiti mora zadovoljiti sve kriterije koje je škola nametnula. U ovom je slučaju vrtić u podređenu položaju. Glavni problem ovog modela je neuvažavanje individualnih razlika kod djece. Aktivnosti tijekom procesa prijelaza u ovom modelu vrlo su niskog intenziteta i prema trajanju i prema učestalosti i prema sadržaju. Jedan od razloga takvog pristupa prijelazu je pravljenje razlike između orijentacijskih i prijelaznih (tranzicijskih) programa usmjerenih na polazak u osnovnu školu. U ovom modelu prevladava orijentacijski program koji je, kao što i sam naziv kaže, orijentiran na školu i shvaća prijelaz kao jedan trenutak u djetetovu životu koji počinje i završava polaskom u osnovnu školu. Dijete je u takvom pristupu stavljeno u poziciju objekta koji (ne)zadovoljava školsku 'normu', a procjena je u svrhu normiranja prema prezentiranim djetetovim kompetencijama, a ne praćenja.

4.1.2. Škola spremna za dijete

Kako navodi Somolanji Tokić (2018), ovaj je model suprotan modelu djeteta spremnog za školu. U ovom modelu škola mora ispunjavati nekoliko osnovnih ciljeva koji se odnose na proces prijelaza. Spremna škola je ona koja osigurava što manje razlike između različitih okruženja, teži osiguravanju kontinuiteta između vrtića i osnovne škole te služi djeci. Škola može postati spremnom tek kada se provode aktivnosti koje pozivaju na uključivanje svih

aktera u proces prelaska te uvažavanje djetetova iskustva sa nastojanjem da se i ono uključi u kurikulum.

4.1.3. Partnerski odnos

Partnerski odnos vrtića i škole u svim je literaturama naveden kao bitan čimbenik u ostvarivanju uspješnog prelaska. No, najbitnije od svega je da se ostvari i partnerski odnos s roditeljima, tako da su za partnerstvo potrebne tri strane. Najveći je problem predstavlja činjenica da je nemoguće ostvariti ravnopravnost u tom odnosu s obzirom na različite kompetencije ljudi koji se nalaze u odgojno – obrazovnom procesu djeteta. Također, jedan od problema nedostatak je komunikacije između stručnjaka koji izravno sudjeluju u radu s djecom tj. nedostatak komunikacije između odgojitelja i učitelja razredne nastave (Somolanji Tokić, 2018).

4.1.4. Susret različitih pedagogija

Ovaj se model postavlja kao krovni način rada dviju različitih ustanova kojima je u cilju odgoj i obrazovanje djeteta. Karakterizira ga zajedničko sukonstruiranje, ali i dijeljenje. U konstruiranju kurikuluma sudjeluju svi stručnjaci vezani za odgoj i obrazovanje, ali i dijete koje je subjekt odgojno – obrazovnog procesa, zahvaljujući čemu ima mogućnost mijenjati kurikulum. Model pedagogije sukonstrukcije ističe dijeljenje kao svoju osnovu ili temelj djelovanja. Ova komponenta, osim što predstavlja jedan od najvećih izazova jer zahtijeva i osobni angažman pojedinca, ujedno je i najsnažnija podrška odgojno-obrazovnim djelatnicima. Odgajatelji i učitelji bi u zajedničkom dijalogu i dijeljenju svega ranije navedenog trebali biti osnaženi za nova iskustva i nove spoznaje koje proizlaze iz stalno promjenjivog okruženja (Somolanji Tokić, 2018).

5. PRIPREMA DJETETA ZA ŠKOLU

Prema Beineru, Hale i Myersu (2018) djeca uče vještine bez učenja, odnosno uče ih gledajući i slušajući ljude oko sebe te kopirajući ponašanja koja vide. Kod polaska u školu djeca također gledaju reakcije odraslih kod novonastale situacije. Neosporivo je da je prelazak iz vrtića u školu stresan trenutak, kako za dijete tako i za roditelje, no u toj je situaciji važno dijete realno pripremiti na izazove koji ga očekuju.

Nesporna uloga obitelji kao najvažnijeg čimbenika u dječjem odrastanju od rođenja iziskuje ponovno naglašavanje koliko su važni odnosi unutar iste kako bi dijete čim lakše prihvatilo taj prelazak. Dijete je nužno doživljavati kao ravnopravnog člana, razgovarati o problemima s kojima se ono susreće, slušati njegova očekivanja u ovoj situaciji i postaviti realne ciljeve. Važno je da roditelji dijete pripremaju na promjene koje će se dogoditi prilikom kretanja u školu i objasniti djetetu koje su njegove dužnosti. Isto tako, jednako je važno poticati pozitivne stavove djeteta prema školi i učenju, iako će dijete sada učiti na drugačiji način.

U odgoju se i obrazovanju stalno govori o tome kako je svako dijete individua za sebe, stoga je bitno da se to ne smetne s uma. Kod polaska u školu gledaju se tjelesne karakteristike, kognitivna, socio-emocionalna zrelost, komunikacijske vještine, motorika šake, snalaženje u prostornim odnosima, kreativno mišljenje i poznavanje svijeta u kom dijete odrasta.

Pojam škole danas je implementiran u sve sfere življenja, pa tako djeca od malih nogu znaju da će jednom ići u školu. Oni vide druge ljude oko sebe – svoju braću, prijatelje, rođake, ali i odrasle ljude koji su išli ili trenutno idu u školu. Svaka od ovih ljudi na dijete prenosi svoje iskustvo sa školom, no važno je da se djetetu u glavi ne pojavljuje slika idealnog mjesta sa idealnim učiteljem. Važno je da se djetetu u glavi stvori vizija učitelja kao osobe koja pomaže djeci i kojoj je stalo do njihovog uspjeha.

5.1. Radni prostor

Kod situacije prelaska u novi životni prostor, odnosno učionicu, važno je da dijete bude uključeno i u novi uređenje svog životnog prostora kao odgovor na promjenu. Djetetu treba omogućiti da izrazi želje oko uređenja radnog prostora te ih, koliko je to moguće, ispoštovati. Kod odlaska u kupnju radnog stola i stolice, poželjno je povesti dijete sa sobom kako bi ono kazalo u kakvom se okruženju osjeća ugodno.

S druge strane, poželjno je i da dijete samo bira pernicu i školsku torbu, pokušavajući u tim trenucima stvoriti ugodnu atmosferu te ne namećući svoje stavove i želje.

Prije polaska u prvi razred, djetetu treba dopustiti da ono sudjeluje u omatanju knjiga, lijepljenju naljepnica na knjige i bilježnice, te mu dopustiti da ono samo uredi svoj radni prostor kako bi se osjećalo čim ugodnije u njemu.

5.2. Što roditelji mogu učiniti?

Kada dijete jednom krene u školu, važno je da se djetetu ne govori da ne radi dobro jer unatoč svim okolnostima koje djeluju stresno na njega, ono daje sve od sebe. Djetetu je važno da se ono ne osjeća poniženo kod izvršavanja svojih zadataka, baš kao i odrasla osoba. Možda najvažnije što roditelji mogu učiniti je da slušaju svoje dijete i da ne postavljaju nepotrebna pitanja o školi, već da djetetove emocije stave na prvo mjesto kako bi se ono čim prije priviknulo na novonastalu situaciju. Djetetu je bitno da se i dalje osjeća dijelom svoje obitelji u kojoj ima ulogu sina/kćeri, brata/sestre, bratića/sestrične, nećaka/nećakinje, a ne samo ulogu učenika prvog razreda. Normalno je da se dijete u ovoj situaciji osjeća uzbuđeno, no jednako tako, kako je navedeno, bitno je da djetetove emocije budu na prvom mjestu te da mu se dopusti i tugovanje za starim prijateljima, odgojiteljima ili vrtićem.

Kao što je napomenuto, dijete je do sada učilo kroz igru i gledajući oko sebe, a sada je „prisiljeno“ učiti iz knjiga, ponekada i kroz frontalan način rada. Stoga je djetetu od iznimne važnosti da i dalje ima vremena za igru, odnosno da se djetetu dopusti da i dalje bude dijete.

5.3. Izazovi odrastanja

Djeca testiraju svoje hipoteze u skladu sa svojim temperamentom i rastom. Govorno ograničena djeca hipoteze testiraju fizički (tantrumima, trganjem stvari, bacanjem...), dok djeca koja imaju izražene govorne vještine testiraju hipoteze verbalno – svađanjem, žaljenjem (Bainer, Hale, Myers, 2018).

Do 5 godina i 6 mjeseci starosti velike se konceptualne i fizičke promjene događaju vrlo često, a nakon toga fizički rast i dalje nastavlja eksponencionalno, a promjene u konceptualnom poimanju postaju rjeđe.

6. AKTIVNOSTI KOJE MOGU OLAKŠATI PRELAZAK IZ VRTIĆA U ŠKOLU – TEORIJA U PRAKSI

Kako bi dijete što lakše bilo pripremljeno na prelazak iz vrtića u školske klupe, važno je da u vrtiću, ali i sa roditeljima provodi aktivnosti koje će mu olakšati taj put. Dijete koje će krenuti u prvi razred osnovne škole, kroz program male škole i aktivnosti koje provodi sa roditeljima ne mora usvojiti čitanje, pisanje ili računanje. Puno važnije od toga je da dijete uz odgojitelje i roditelje usvoji druge stvari, kojih je zaista mnogo. Djeca u predškolskoj dobi trebaju bojati, šarati, slušati ono što im se govori ili čita, brojati na glas, znati se prostorno orijentirati. Djecu treba poticati da razmišljaju i misle. Djecu treba učiti da svako zašto ima svoje zato. Djeci treba omogućiti da uče na način koji je njima primjeren. Naposljetku, djeca će na ovaj način naučiti ono što se od njih očekuje, upravo zato jer ih se ne prisiljava da znaju nešto što ne razumiju.

6.1. Razvoj predčitalačkih vještina

Da bi dijete savladalo čitanje, nužno je da ima razvijene predčitalačke vještine, što se u konačnici ne odnosi samo na prepoznavanje slova, već i na razvijenost govora, bogatstvo rječnika primjereno dobi, prepoznavanje glasova u riječi, analizu i sintezu glasova itd.

Kako bi dijete što lakše naučilo čitati, postoji čitav niz jezičnih igara koje će djetetu pomoći usvajanju onoga što je nužno za čitanje, a to su upravo predčitalačke vještine. Definicija jezičnih igara bila bi da je to teorija prema kojoj je jezična uporaba nalik na skup igara od kojih svaka ima svoja pravila i kontekst.

Opisano je nekoliko igara koje se mogu koristiti za razvoj predčitalačkih vještina:

6.1.1. Uhvati riječ

Cilj igre je čuti riječ koja se ne uklapa. Odgojitelj ili roditelj izgovaraju riječi, a dijete ili djeca pljesnu kada čuju riječ koja ne odgovara nizu. Kroz ovu jezičnu igru djeca dobivaju osjećaj za rimu te uvijekbavaju prepoznavanje glasova u riječi.

Primjerice: PAČIĆ PAČIĆ RAČIĆ PAČIĆ

BOJA BOJA BOJA MOJA

RANA RANA JANA RANA

6.1.2. Upari prvo slovo sa slikom

Kroz ovu igru djeca prepoznaju predmete koji se nalaze na slikama. Na papiru je napisano po jedno slovo. Djeca na taj papir stavljaju sve slike koje započinju slovom koje je na njemu napisano. Djeca kroz ovu igru prepoznaju slova, ali i glasove koji se nalaze u riječi.

Primjer: djeci na stol postavimo dva papira. Na jednom je napisano slovo Ž, a na drugom slovo M. Na stolu su pomiješane slike žirafe, žira, mačke, miša, majmuna i žabe. Djeca imenuju stvari (ili u ovom slučaju, životinje) sa slika i pridružuju ih slovu kojim počinje životinja koju su imenovali.

3.1.3 Upari zadnje slovo sa slikom

Ova se jezična igra igra na jednak način kao i „Upari prvo slovo sa slikom.“ Jedina je razlika u tome što djeca ne pridružuju slike slovu kojim započinje zadana riječ, već je pridružuju slovu kojim završava zadana riječ. Tako primjerice, djeci na papir napišemo slova A i O. Stavimo slike: naranča, auto, mačka, oko. Djeca slike pridružuju na papir kojim završava stvar koja se nalazi na pojedinoj slici.

6.2. Razvoj predpisalačkih vještina

Kako bi dijete naučilo pisati, važno je da ima razvijenu motoriku šake, koja započinje još u jasličkoj dobi aktivnostima koje djeca počinju već tada savladavati. Pa je tako primjerice gradnja dvorca u pijesku ili hvatanje i bacanje lopte početak razvijanja predpisalačkih vještina. Dakako, nekim određenim aktivnostima igrama može se dodatno poraditi na finoj motorici šake i prstiju. Djeca predškolske dobi često izražavaju želju za crtanjem, stoga je dobro da u prostoriji postoji određen kutak u kojem će dijete moći crtati, bojiti, lijepiti, rezati i slično. Ukoliko dijete crta ili boja, odgojitelji ili roditelji trebaju obratiti pažnju na način na koji dijete drži olovku te da drugom tj. neaktivnom rukom pridržava papir. Uz to, dijete treba poticati na bojanje unutar zadanih okvira, spajanje točkica, pronalaženje ili precrtavanje određenih oblika.

Jedna od najpoznatijih i najviše korištenih metoda za razvoj predpisalačkih vještina jest tzv. „Ples pisanja,“ razvijena u Nizozemskoj i Švedskoj. To je metoda vježbanja fine i grube koordinacije temeljena na pokretu čiji je rezultat rukopis. Djecu se potiče da plesom osjete slova. Svako dijete ima svoj osobni prostor. U početku djeca kroz ples izražavaju svoje emocije. Nakon pokreta prelazi se na „škrabanje“ na podlozi. Podloga može biti papir, ploča, pijesak, voda ili slični materijali. Na taj način, djeca u početku škrabaju – vijugaju, kruže, šaraju. No, u tom „plesu“ djeca koriste neke osnovne oblike poput ravnih linija, oblikih oblika i

kružnih pokreta. U ovoj aktivnosti djeca kombiniraju pokret i grafomotoriku, te ih spajaju sa likovnom i glazbenom umjetnošću.

6.3. Razvoj matematičkih koncepata

Za razumijevanje matematike, dijete treba usvojiti prostorne odnose, prepoznavati količine i svojstva predmeta, uspoređivati predmete, razvrstavati ih prema zadanom kriteriju, dok bi dijete na kraju trebalo znati mehanički brojiti do 10 i povezati količinu s brojem. Već od jasličke dobi, sa djecom se radi na razvoju matematičkih koncepata, pa ono već i tada može razvrstavati igračke (primjerice, u jednu posudu posprema kocke, a u drugu lutke). Isto tako, djeca već u ranoj dobi prepoznaju svojstva predmeta te nam mogu opisati je li predmet velik ili malen, kakve je boje, jeli mekan ili ne i slično.

Navedene i opisane su neke od igara koje pomažu usvajanju predmatematičkih vještina kod djece.

6.3.1. Igra školice

Odgovitelj ili roditelj na podu nacrtaju polja od jedan do sedam, označivši svako polje brojkom. Igrači u polje skaču jednom ili objema nogama, ovisno o tome koliko se polja nalazi u istom redu. Igrajući ovu igru djeca uče brojati, a uz to razvijaju i grubu motoriku te uče usmjeravati pažnju.

6.3.2. Igra tržnice/dućana

Od najmlađih dana, djeci je ovo jedna od najdražih igara. Jedno je dijete blagajnik, a ostali su kupci. U ovoj igri djeca koriste brojke, ali i zbrajanje i oduzimanje. Artiklima koje prodaju daju određenu cijenu, potom računaju koliko kupac ukupno mora platiti i koliko mu mora vratiti novaca.

6.3.3. Boja, boja

U ovoj igri najvažnije je prostorno orijentiranje. Voditelj igre plješće, a djeca se za to vrijeme slobodno kreću u prostoru. Kada voditelj igre kaže boja, boja zelena, sva se djeca moraju uhvatiti za nešto te boje. U ovoj se igri djeca uče snalaziti u prostoru i savladavaju prostorne odnose.

6.3.4. Što je teže?

Djecu pojam težine i veličine zanima od jasličke dobi. Primjerice, kada se djeci donese jedan veliki čep i jedan mali kesten, oni će to izvagati te će postavljat pitanja poput: zašto je čep koji

je velik lakši od kestena koji je malen? Kroz ovu igru djeca usvajaju pojmove teško, lako, veliko, malo.

Dakako, za razvoj svih navedenih vještina postoji još niz aktivnosti koje se mogu provoditi kako bi ih djeca usvojila te su u ovom radu navedene tek neke od njih.

Osim savladavanja nekih vještina, djetetova prilagodba ovisit će i o sposobnosti da se ono osjeća prihvaćeno, a kao ključan faktor da ga okolina prihvati je djetetova (ne)mogućnost suočavanja sa frustracijama. Dijete koje je previše zaštićivano najčešće se ne zna nositi sa svojim emocijama. U ovom kontekstu spominje se i pojam tzv. „helikopter roditelja“ – odnosno roditelja koji su previše zaštitnički nastrojeni prema svom djetetu te ga „obljeću poput helikoptera.“ U tom je slučaju dijete zaštićeno od svih vanjskih utjecaja sa kojima bi se trebalo, sukladno dobi, znati nositi.

Za razvoj djetetove socio-emocionalne kompetencije postoji nekoliko stvari koje mi, kao roditelji i odgojitelji, možemo učiniti. Za poticanje djetetove samostalnosti, potrebno mu je zadati obaveze koje ono može izvršiti, poput pospremanja igraćaka, skidanja obuće i odjeće. Važno je da dijete te stvari obavlja samo kako bi stvorilo osjećaj odgovornosti za ono što je ili nije učinilo. Također, važno je da se s djetetom od njegove najranije dobi razgovara o emocijama te da ih se nauči razlikovati. Dijete treba biti svjesno da je u redu iskazati emocije na primjeren način. Uzevši u obzir da smo mi model prema kojem dijete uči obrasce ponašanja, važno je da i mi iskazujemo emocije na primjeren način, pa tako i kada smo ljuti važno je da ne kritiziramo dijete, već njegove postupke. Nadalje, dijete bi do polaska u školu trebalo naučiti usmjeravati pažnju. Kako se pažnja razvija spontano, važno je da dijete u životu ima strukturu – primjerice, ograničeno vrijeme gledanja televizije, čitanje priča i slično.

7. VAŽNOST PRAĆENJA DJETETA TOKOM NJEGOVOG PUTA U ODGOJNO – OBRAZOVNOM PROCESU

Prema Somolanji Tokić (2018) odgojno obrazovni kontinuitet na prijelazu iz dječjeg vrtića u osnovnu školu može se definirati kao proces u kojem se kroz zajedničko djelovanje svih aktivnih sudionika procesa prijelaza osigurava djetetu minimalno stresan i maksimalno razvojno – primjeren i poticajan prijelaz iz jednog odgojno – obrazovnog sustava u drugi. U procesu prijelaza uvelike može pomoći proces praćenja djeteta od jasličke do (pred)školske dobi. Pozitivna strana praćenja djeteta je i to što se svi stručnjaci odgovorni za njegov razvoj uključuju u proces prijelaza.

Svrha vrednovanja jest promicanje samoodgovornosti svih koji su uključeni u odgojno obrazovni proces. Primjerice, izradom portfolia odgojitelj kroz godinu prati djetetov napredak. Time stručnjaci dobivaju povratnu informaciju o djetetu na način da znaju koje zadaće i ciljeve je dijete ispunilo, ali i koje su njegove kritične točke na kojima se mora poraditi s njime.

Razlikujemo unutarnje i vanjsko vrednovanje. Unutarnje vrednovanje podrazumijeva da su svi sudionici sposobni za realnu i kvalitetnu samo procjenu. Vanjsko vrednovanje ima unaprijed poznate i usklađene kriterije. Ono podrazumijeva i pravnu uređenost, ali i primjenu pedagoškog standarda te ostale segmente.

Iako se potreba za sustavnim praćenjem i vrednovanjem djeteta javlja u sedamdesetim godinama 20. stoljeća, ona još uvijek nije sustavna. U ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, u djetetovo vrednovanje i praćenje uključeni su odgojitelji, stručni suradnici, ali i roditelji. Prelaskom djeteta u osnovnu školu, učitelji preuzimaju ulogu vrednovatelja, no dijete se već od prvog razreda vrednuje u najvećoj mjeri brojčano, dok u mnogo manjoj mjeri opisno. Često se događa da učitelji nisu upućeni u djetetove mogućnosti zbog toga što nedostaje sustavno i kontinuirano praćenje.

Vrednovanje djece kroz sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja od višestruke je koristi, kako za odgojitelje, tako i za roditelje, ali i učitelje. S obzirom na postavljene zadaće i ciljeve koje bi dijete trebalo moći ispuniti do određene dobi, ukoliko dolazi do značajnog odstupanja, može se pravovremeno zatražiti pomoć stručnjaka te se na taj način može riješiti problem. Vrednovanje nije važno samo u vrtićkoj dobi, već bi za ispunjavanje svih razvojnih zadaća ono trebalo biti nastavljeno i u školskoj dobi. Već se u ovom dijelu naglašava važnost suradnje između odgojitelja i učitelja, budući da zapravo zajedno rade portfolio pojedinog

djeteta. Odgojitelj je dužan učitelju prenijeti sve informacije vezane za razvoj, ali i dobrobit djeteta te na taj način osigurati pravilan razvoj djeteta, budući da određen postotak djece ima teškoće u razvoju, ali i postoji određen postotak darovite djece. Temeljeno na informacijama dobivenih od odgojitelja i stručnih suradnika te, ukoliko postoji, medicinskoj dokumentaciji, učitelj je dužan nastavni plan i program prilagoditi pojedinom učeniku razmjerno njegovim mogućnostima.

8. PROGRAM PREDŠKOLE

Prema Pravilniku o sadržaju i trajanju programa predškole (2014), ona je obavezna za svu djecu na području Republike Hrvatske u trajanju od godine dana. Program je od iznimne važnosti jer će stručnjaci pripremiti djecu na najbolji način za polazak u prvi razred.

Tijekom predviđenog programa vaše će dijete usvojiti osnovne pojmove o vremenskim i prostornim odnosima, razviti predčitalačke vještine, stvoriti radne navike i socijalizirati se u odgojnoj skupini. Sve se to postiže kroz druženje i igru uz korištenje suvremenih didaktičkih pomagala. Ako je dijete redoviti polaznik vrtića, ono kroz redovne aktivnosti stječe spomenuta znanja i vještine.

Program se može ustrojiti tako da obuhvaća od 250 do 550 sati godišnje. U pravilu počinje 1. listopada tekuće godine, a traje do 1. lipnja iduće godine. U nekim sredinama (otoci, brdska područja) program predškole se provodi u razdobljima od tri ili pet mjeseci, ovisno kako odrede stručno tijelo predškolske ustanove i njezin osnivač, odnosno grad ili općina.

Prema članku 2. Pravilnika o sadržaju i trajanju predškole (2014), sve provedene zadaće trebaju omogućiti zadovoljavanje dječjih potreba te optimalne uvjete za razvoj/unaprjeđivanje vještina i znanja potrebnih za prilagodbu na nove uvjete življenja u školskom okruženju.

U Pravilniku o sadržaju i trajanju predškole (2014), navedeno je kako su zadaće predškole prije svega socijalizacija djece te stvaranje radnih navika. U predškoli je posebno važno djecu poticati na samoevaluaciju kako bi postali svjesniji svojih pogrešaka, ali i kako bi naučili prihvatiti vlastita ograničenja.

Mala škola odnosno predškola prva je stepenica na putu prema školi, stoga je roditeljska podrška prilikom kretanja u ovaj program iznimno važna. Kroz ovaj program, važno je da roditelji djeci predstave realna očekivanja te da zajedno s djecom zainteresirano pristupaju rješavanju domaćih zadaća te da potiču dijete da razgovara s njima o tome što se radilo u maloj školi i kako se osjećalo u toku aktivnosti. Dijete se želi osjećati uključeno, stoga je bitno uvažiti njegove želje oko izbora potrebnog za provođenje programa. Jednako tako, ukoliko dijete ima neki predmet koji želi podijeliti s drugima, treba mu dopustiti da ga ponese u malu školu.

Kako je predškola specifičan oblik odgojno – obrazovnog procesa, tako je i u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje naveden kurikulum koji se odnosi isključivo na predškolu.

8.1. Kurikulum predškole

U Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) navedeno je kako kurikulum predškole podrazumijeva kurikulum namijenjen odgojno – obrazovnom radu s djecom koja nisu obuhvaćena nijednim oblikom redovnog programa vrtića, a u godini su prije polaska u školu. Kurikulum predškole održava vrijednosti, ciljeve, načela, i polazišta istaknuta u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Kurikulum predškole treba uzeti u obzir specifičan kontekst odrastanja djeteta. Kurikulum predškole provodi odgojitelj, a u iznimnim slučajevima neki drugi stručnjak osposobljen za razumijevanje posebnosti predškolskog odgoja i ostvarivanje odgojno – obrazovnog procesa.

Kurikulum predškole temelji se na jednakim polazištima, ciljevima i načelima kao i kurikulum vrtića te ne sadrži elemente „školifikacije“ u bilo kojem obliku. Odgojno – obrazovni rad s djecom u godini prije polaska u školu organizira se cjelovito tj. tematski.

U planiranju i oblikovanju kurikuluma predškole naglasak se stavlja na:

- Poticanje cjelovitog razvoja, odgoja i učenja djece te osiguranje primjerene potpore razvoju kompetencija, usklađene s individualnim posebnostima i karakteristikama svakog djeteta
- Ostvarivanje individualiziranog i fleksibilnog odgojno – obrazovnog pristupa kojim se omogućava zadovoljenje različitih potreba djece
- Prihvatanje igre i drugih aktivnosti koje pridonose svrhovitom učenju i cjelovitom razvoju
- Poticanje samoinicirano učenja djece i osposobljavanje djece za evaluaciju vlastitog učenja
- Poticanje djece na iskazivanje i realizaciju vlastitih interesa i ideja, razvoj kritičkog mišljenja
- Razvoj sposobnosti djece za komunikaciju u multikulturalnoj i višejezičnoj međunarodnoj zajednici
- Poticanje djece na poštovanje i njegovanje vlastite kulturne i povijesne baštine
- Poticanje djece da osvijeste važnost obiteljskog i institucijskog okruženja za njihov život, odgoj i učenje
- Razvoj osobnih potencijala djece
- Upoznavanje djece s informacijsko – komunikacijskom tehnologijom i mogućnostima njena korištenja

- Kontekstualno uočavanje odnosa među predmetima i pojavama te osnaživanje istraživačkih interesa djece

Pedagoška promišljenost odgojno – obrazovnih aktivnosti te osiguranje svrhovitosti i smislenosti aktivnosti za djecu predstavljaju najvažnije kriterije kvalitete odgojno – obrazovnog rada u predškoli. Kvalitetu kurikuluma predškole uvelike određuju organizacijski i kontekstualni uvjeti ustanove u kojoj se provodi te pedagoška osposobljenost odgojitelja. (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014).

9. ZAKLJUČAK

Za djetetov cjelovit razvoj nužno je da postoji suradnja. U početku je to suradnja između vrtića i roditelja, a kasnije je to suradnja između škole i roditelja. Kako bi dijete što lakše prihvatilo promjenu, nužno je da bude dobro pripremljeno na ono što ga očekuje, a za to je nužna suradnja ove tri institucije – roditeljskog doma, institucije ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te institucije primarnog obrazovanja. Kao osnovni preduvjet djetetova cjelovitog razvoja ističe se suradnja između roditelja i odgojno – obrazovnih ustanova, što podrazumijeva suradnju roditelja, vrtića i škola. Važna je suradnja svih triju strana kako bi se dobila kompletna slika djetetova napretka kroz vrijeme, ali i stručni savjeti koji će olakšati roditeljima razdoblje prelaska iz vrtića u školu. Važno je da se djetetu razvijaju pozitivni stavovi prema školi i učitelju, ali i da dijete bude pripremljeno za polazak u školu, za što su uz odgojitelje zaduženi i roditelji i učitelji. Djeci prije svega treba dopustiti da budu djeca i samo zato što će krenuti u školu nije potrebno ubijati njihovu kreativnost i svrstavati ih u kutije, već poticati da i dalje traže razumijevanje onoga što rade.

LITERATURA

- Bainer, C., Hale, L., Myers, G. (2018). *The bridge to school*. New York: Routledge
- Brostöm, S., Wagner, J.T. (2003.). *Transition in context: models, practicalities and problems u Early childhood education in five nordic countries (27-36)*. Kopenhagen: System academic
- Carnie, F. (2018). *Rebuilding Our Schools from the Botom Up*. New York: Routledge
- Dockett, S., Griebel, W., Perry, B. (2017). *Families and transition to school*. Cham: Springer
- Falamić, M. (2009.) Vrtić kao poligon za učenje socijalnih vještina. *Dijete, vrtić, obitelj*, 54, 12-16
- Hitrec, G. (1991). *Kako pripremati dijete za školu*, Zagreb: Školska knjiga
- Kienig, A., Margetts, K. (2013). *International Perspectives on Transition to School*. New York: Routledge
- O' Connor, A. (2018). *Understanding transition in early years*. New York: Routledge
- Rintakorpi, K. (2016). *Documenting with early childhood education teachers: pedagogical documentation as a tool for developing early childhood pedagogy and practices*
- Somolanji Tokić, I. (2018). *Kurikulumske poveznice prijelaza djeteta iz ustanove ranog odgoja i obrazovanja u školu* (Doktorska disertacija). Sveučilište u Zagrebu
- Vujčić, L. (2010). *Istraživanje kulture odgojno – obrazovne ustanove*. Zagreb, Mali profesor d.o.o.

Internet izvori:

1. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe
<http://www.propisi.hr/print.php?id=2561>
(pristupano 18.6.2020.)
2. Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje
<https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Obrazovanje/NacionalniKurikulum/NacionalniKurikulumi//Nacionalni%20kurikulum%20za%20osnovno%C5%A1kolski%20odgoj%20i%20obrazovanje.pdf>
(pristupano 27.6.2020.)

3. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje
<https://www.azoo.hr/images/strucni2015/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf>
(pristupano 25.6.2020.)
4. Postupci prijelaza iz dječjeg vrtića u osnovnu školu
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=326869
(pristupano 28.6.2020.)
5. Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole
https://www.azoo.hr/images/razno/Pravilnik_o_sadrzaju_i_trajanju_programa_predskole.pdf
(pristupano 30.3.2020.)
6. Program male škole
<https://gov.hr/moja-uprava/obrazovanje/predskolski-odgoj-i-obrazovanje/program-predskole/216>
(pristupano 20.4.2020.)
7. Ples pisanja
<http://www.vrtic-omis.hr/index.php/kutak-za-roditelje/82-ples-pisanja>
(pristupano 23.4.2020.)

Kratka biografija

Eva Hohnjec rođena je 22.04.1997. godine u Čakovcu. Osnovnu školu završava u Varaždinu, gdje zatim upisuje 2. gimnaziju Varaždin, opći smjer. 2016. godine upisuje Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, smjer rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

IZJAVA O SAMOSTALNOSTI RADA

Ja, Eva Hohnjec, izjavljujem da sam ovaj završni rad, na temu *Prijelazi iz vrtića u osnovnu školu*, izradila samostalno uz vlastito znanje, pomoć stručne literature i mentorice.

Potpis

Izjava o javnoj objavi rada
Sveučilište u Zagrebu
Učiteljski fakultet

IZJAVA

kojom izjavljujem da sam suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad

„PRIJELAZI IZ VRTIĆA U OSNOVNU ŠKOLU“

ZAVRŠNI RAD

U javno dostupnom institucijskom repozitoriju

Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

I javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
(u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju)

U Čakovcu, 16.9.2020.

EVA HOHNJEC
